

Een verkennend onderzoek naar functioneel analfabetisme in werk en opleiding

Alles moet tegenwoordig op papier

De hernieuwde aandacht voor alfabetisering van volwassenen in Nederland, gaf onder meer aanleiding tot een verkennend onderzoek naar functioneel analfabetisme en de relatie tot werk en opleiding. Ella Bohnenn, werkzaam als consulent scholing en educatie en een van de samenstellers van het onderzoeksverslag, vertelt waarom die hernieuwde aandacht hard nodig is.¹

ELLA BOHNENN

¹DEZE BIJDRAGE VERSCHIEEN OOK IN *Nedwerk Nieuws*

Waarom meer aandacht?

Waarom is er meer aandacht nodig voor functioneel analfabetisme in relatie tot werk en opleiding? Er is alle reden tot grote bezorgdheid over de arbeidsmarktpositie van laagopgeleide volwassenen, zowel allochtonen als autochtonen. Het IALS-onderzoek (International Adult Literacy Survey) laat zien dat naarmate het niveau van geletterdheid lager is, het risico van werkloosheid en arbeidsongeschiktheid toeneemt. Het heeft er alle schijn van dat met name de WAO een dumpstort is van ongeletterde werknemers (een kwart van de mensen in de WAO is functioneel analfabeet). De hoogconjunctuur van eind jaren zeventig verstevigde de arbeidsmarktpositie van laagopgeleide werknemers, maar in de huidige economische stagnatie zien we dat aan de onderkant van de arbeidsmarkt de zwaarste klappen vallen.

De verslechtering van de arbeidsmarktpositie wordt verder in de hand gewerkt door de steeds hogere competentie-eisen die de ontwikkelingen in de wereld van

werk en beroep met zich meebrengen.

Bijscholing is onontbeerlijk. Tegelijkertijd wijst het IALS-onderzoek uit dat 6% van de Nederlandse beroepsbevolking functioneel analfabeet is, dat zijn ongeveer 350.000 mensen die onvoldoende toegerust zijn voor 'een leven lang leren'.

Het bezit van een startkwalificatie (niveau 4 Blokkendoos, niveau 2 KSB) wordt algemeen opgevat als een minimale toerusting voor toetreding en handhaving op de arbeidsmarkt. Op dit moment mist 28% van de beroepsbevolking zo'n formele startkwalificatie.

De kloof tussen wat de beroepsbevolking kan en wat er in werksituaties wordt verwacht aan kennis en vaardigheden, wordt dus steeds groter.

Meer scholing op de werkvloer

Eerder pleitte de SER in haar advies 'Het nieuwe leren' voor een landelijk scholingsoffensief van overheid en sociale partners. De studie *Alles moet tegenwoordig op papier* (Cinop, 2003) bevestigt deze noodzaak. De inventarisatie die werd uit-

gevoerd naar de huidige bijscholingspraktijken van laagopgeleide werknemers laat zien dat dit offensief hard nodig is. Er worden weinig cursussen op de werkvloer aangeboden. Dit terwijl al langer duidelijk is, dat cursussen waarbij het leren van taal en rekenen gekoppeld aan werk veel meer rendement opleveren dan cursussen basisvaardigheden 'sec'. De praktijkvoorbeelden in het voorlaatste hoofdstuk van de studie laten zien dat scholing van laagopgeleide werknemers zeker tot succes leidt. Een scholingsverhaal van een werknemer van Gielissen Interiors & Exhibitions laat bijvoorbeeld zien wat werknemer, werkgever en educatie kunnen bereiken bij een gerichte gezamenlijke inspanning. Onbegrijpelijk toch, dat dit uitzondering is en geen regel? ●

Th. Bersee, D. de Boer, E. Bohnenn.
Alles moet tegenwoordig op papier; een verkennend onderzoek naar functioneel analfabetisme, werk en opleiding. CINOP, 's-Hertogenbosch, 2003
www@cinop.nl, info@cinop.nl